Poštnina plačana v gotovini. Posamezna številka 1.25 Din.

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socijalne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 48 | Sreda, 19. junija 1935 | Leto X

Mladina hoče dela in kruha

Zgodovinska konferenca mednarodnega urada dela

Na mednarodni konferenci dela v Ženevi, ki je bila otvorjena 4. junija t. l., so prvič navzoči

zastopniki Rusije, Afganistana in Zedinjenih držav ameriških.

Udeležba delegatov dveh velikih držav (Rusije in Zedinjenih držav) daje konferenci mednarodnega urada dela mnogo več moralnega in političnega pomena, kakor ga je že imela doslej.

Konference se udeležuje 151 delegatov, med njimi 83 zastopnikov vlad, 34 zastopnikov delavcev in 34 delegatov delodajalcev. Med delegati in njih svetovalci so zastopana vsa plemena človeškega rodu, ker prihajajo

iz vseh petih kontinentov naše zemlje.

Sedanja konferenca se vrši bolj v znamenju boja proti krizi in nje opustošujočim posledicam. Dnevni red obsega sedem točk, med katerimi sta glavni vprašanje delovnega časa in preskrba dela za nezaposleni naraščaj. Že tretje leto se nahaja vprašanje o skrajšanju delovnega časa na dnevnem redu konference. Pred dvemi leti, ko se je nezaposlenost katastrofalno širila, je bila sklicana izredna konferenca, ki se je

bavila izključno s problemom o skrajšanju delovnega časa ter o preskrbi delovne prilike za milijone onih, ki jih je doseglo kolo moreče nezaposlenosti.

Izkazalo se je, da je treba metodično reševati te probleme. Sedaj gre predvsem za skrajšanje delovnega časa

a) pri javnih delih,
b) v železni in jeklarski industriji,
c) v steklarski industriji,
č) v rudništvu,
d) v stavbstvu.

Razen tega so predloženi predlogi za skrajšanje delovnega časa v tekstilni industriji (predlog angleškega delavskega delegata), v kemični industriji (predlog holandskega delavskega delegata), v grafični industriji (predlog čehoslovaškega delavskega delegata), o katerih se naj razpravlja na bodoči konferenci.

Konferenci je predlagano tudi, da naj se sprejme načelni sklep o delovnem času, po katerem delovni čas ne sme znašati več kakor 40 ur na teden. S tem bi bil princip o 48urnem delovnem tednu, ki je bil sklenjen z wašingtonsko konvencijo popravljen in bi odslej veljalo pravilo, da v bodoče tam,

kjer je doslej znašal delovni čas 48 ur na teden (8 ur na dan) znaša v bodoče manj kakakor 40 ur.

Sporedno s problemom o delovnem času postaja važen problem delavske mezde. Vendar imajo tukaj svojo vlogo mnogo bolj gospodarski kakor humani razlogi.

Kakor že ima mednarodna konferenca voditi socialno politiko in brigati se za delavsko varstvo, tako je nesporno ugotovljeno, da je pametna socialna politika obenem tudi najboljša gospodarska politika. Od delavske mezde je odvisna kupna sila širokih množic. Visoke mezde — velik konzum, velika produkcija — živahen in stalen promet z blagom — razcvit gospodarstva. In obratno

nizka mezda — slabo življenje — omejena poraba — omejena produkcija — gospodarska kriza, propad gospodarstva in nezaposlenost.

Temu problemu se pridružuje prav tako pereči problem o rešitvi mladine, ki je zapadla ogromni nezaposlenosti in naraščajoči demoralizaciji. Pregovor pravi: Mladina je bodočnost sveta. Toda ta mladina, to je ta, ki je zaradi nezaposelnosti od svoje rane mladosti izročena moralnemu in materialnemu propadanju, ki ni nič dobrega videla, v slabih razmerah vzrasla, je oslabljena in zagrenjena — nas napolnjuje

s strahom za bodočnost, ki bo slonela na demoraliziranem naraščaju.

V manjšem ali večjem obsegu imamo ta problem v vseh kapitalističnih deželah, povsod tam, kjer razsaja strah nezaposlenosti. Pošast nezaposlenosti ne davi le generacije doraslih delavcev, marveč ogroža obenem tudi bodoče generacije.

Razen teh glavnih problemov se bo bavila konferenca še z naslednjimi vprašanji: žensko delo v rudnikih, zagotovitev starostnih rent ob selitvi iz države v državo; posredovanje dela v kolonijah in plačani dopust.

Kako silno se je vse človeštvo zaradi gospodarske anarhije pogreznilo v kaos kakršnega še nikdar ni bilo, vendar še ni nikakršnega soglasja glede vzroka te strahovite gospodarske in socialne nesreče in

še vedno ni soglasnosti, kaj naj se stori, da pridemo iz gospodarske, socialne in politične krize ter nastopimo pot blagostanja, rešitve in pomirjenja.

Naziranja zastopnikov delodajalcev in delavcev so si popolnoma nasprotna; v onem, v čemer vidijo rešitev, vidijo drugi propad in obratno. Prav v trenutku, ko se je ženevska konferenca sestala, se nahaja vsa svetovna javnost pod globokim vtisom dogodkov v Ameriki in se vprašuje: če ni Rooseveltovo reformno delo bankrotiralo? Kaj naj stori Amerika, ta najbolj kapitalistična dežela od vseh dežel, prizadeta po krizi najbolj, da se — po razsodbi najvišjega sodišča — izmota iz težkega gospodarskega in socialnega položaja? Kakšen odmev bodo imeli dogodki v Ameriki v atmosferi ženevske konference dela? Kako bo ravnalo v teh okoliščinah ob odsotnosti Hitlerjeve Nemčije zastopstvo sovjetske Rusije?

Jasno je, da se človeštvo nahaja pred veliko zgodovinsko izpremembo. Ali bosta tu zmagali pamet in uvidevnost in omogočili, da se bodo stvari razvijale po poti evolucije in napredka — ali pa naj večno odlaganje vseh pametnih rešitev vodi k novim težkim socialnim spopadom, ki bodo ob medsebojnem uničevanju, ob milijonskih in milijonskih krvoprelitjah izravnali pot v novo bodočnost?

Gospoda in hlapci

Delavčeva mezda, plače ravnateljev in kapitalistični dobiček

Pri sodišču v Osjeku se vrši že več tednov korupcijski proces proti »Našička« d. d., o katerem poroča časopisje le malo.

Gotovo tvorijo najvažnejši del tega procesa ugotovitve o razmerju med direktorskimi plačami in mezdami delavcev. V sedanji najhujši krizi ima generalni direktor te tovarne, dr. Sohr, mesečne plače **300.000 Din,** drugi direktor 120.000 Din, ostali pa med 50 do 80 tisoč dinarjev. Sedem ravnateljev brez generalnega direktorja velja družbo na mesec 650.000 Din.

»Našička« je ogromno podjetje, ki zaposluje 120 uradnikov, ki prejemajo mesečno 180.000 do 200.000 Din plače. Sedem direktorjev pa 650.000 Din, to je več kot trikrat toliko.

Delavci v tem podjetju zaslužijo po 15 do 24 Din na dan; 2000 delavcev prejme torej za 25 dni dela na mesec skupaj en milijon dinarjev. Sedem direktorjev pa 650.000 Din.

Ravnatelj dr. Sohr je tudi pred sodiščem na vprašanje, zakaj ima tako visoko plačo, izjavil, da je pač toliko vreden in da bi mu drugi plačali še več.

Taka je slika današnje krize; koliko pa zasluži družba, je s sedmimi pečati zaprta knjiga.

Potrditev mandatov

Jevtičevi so predlagani v potrditev — kaj bo z Mačkovimi se pa še ne ve

Verifikacijski odbor Narodne skupščine je verificiral 304 mandate z Jevtičeve liste. Radi Mačkovih mandatov pa pravi, da jih ni potrdil, ker Mačkovci niso predložili poverilnic, ker so vložene proti njihovi izvolitvi pritožbe in ker se sploh ne ve, kaj naj se napravi s poslanci, ki po čl. 18 odst. 7 volilnega zakona ne drže svoje izjave, da ne bodo pripadali plemenskim grupacijam. Vse pritožbe proti izvolitvam Jevtičevih poslancev, ki so jih vložili propadli kandidati z Jevtičeve liste je pa verifikacijski odbor enostavno zavrnil.

Monarhistični plebiscit v Grčiji

V soboto je grška vlada sklenila, da izvede plebiscit dne 15. oktobra t. l. Plebiscit naj odloči, ali ostane Grčija republika ali naj uvede zopet monarhistično vladavino. Večina vlade nagiba k monarhiji.

Inozemski kapitalisti se krijejo

pod firmo jugoslovanskega nacionalizma

V beograjski trgovski zborniči je bila te dni zanimiva debata, v kateri je večina delegatov ostro nastopila proti dovoljenju koncesije inozemskim kapitalističnim družbam, ki potem upropaščajo naše domače gospodarstvo. Firma »Bat'a« je uničila naše obrtništvo, nova trgovska firma »Ta-ta«, pa grozi upropastiti naše trgovce s snovanjem podružnic širom države. Delegati so ostro obsojali tiste naše vplivne ljudi, ki za gotove honorarje ali deleže na dobičku pripomorejo tem družbam do koncesije. Firma »Ta-ta« razpolaga s 100 milijoni Din obratnega kapitala, prijavila pa je samo 1 milijon in je s tem oškodovala državo na taksah. Poleg tega pa te družbe, da se izognejo plačanju davkov, izkazujejo v svojih letnih bilancah navadno izgube. Požarevački delegat, Miša Obradovič se je začudil nad tem kar je slišal o novi firmi »Ta-ta«, ker mu je doslej bilo znano samo to, da se na čelu te firme imenujejo neki naši vplivni gospodje in da pravni zastopnik te firme, ki jo je zastopal v tožbi proti beograjski mestni upravi, ni nihče drugi kakor glavni tajnik Narodne Odbrane, dr. Uroš Bjelić.

Kitajska prosi pomoči pri Društvu narodov z ozirom na grožje Japonske, da ji odvzame zopet ogromne pokrajine.

Pospeševanje dela v Avstriji

ali premije za delodajalce iz podpornih fondov za nezaposlene

Modra avstrijska vlada je sklenila, da dovoli industrijskim podjetjem, ki jih je v Avstriji okoli 600, če zvišajo število svojih delavcev za dvajset odstotkov v drugem polletju 1935, vsaj polovico zneska, ki bi ga bili prejeli na podporah nezaposleni, kot premijo ali po razmerah tudi več.

Na tak način bodo delodajalci prejemali premije iz prispevkov, ki so bili plačani za nezaposlene in iz javnih sredstev, ki se stekajo istotako iz mizerije konzumentov.

Pospeševanje dela po tem načinu ni drugega kakor podpiranje kapitalistov s sredstvi nemaničev in javnih ustanov, ali z drugo besedo stopnjevana kapitalistična eksploatacija delovnega naroda.

O delovnih in mezdnih pogojih za delavce zakon ne določa ničesar v prid delavcem.

Sovjetska Rusija hoče trgovati

Rusija je poslala komisijo pomorskih izvedencev v Anglijo, Nemčijo, Švedsko, Nizozemsko, Norveško in Belgijo, da nakupijo večje število ladij. Komisija je kupila 62 ladij za osebni in blagovni promet. Med njimi je 12 vlačilcev. Skupna tonaža znaša 222.000 ton. Rusija sodeluje v mednarodni politiki, da si olajša inozemsko trgovino. Zato potrebuje tudi ladje.

— — —

Strahovita eksplozija v tovarni municije v Nemčiji

V Reinsdorfu pri Wittenbergu v Nemčiji, kjer je bila med vojno velika municijska tovarna, je v četrtek nastala strahovita eksplozija. Nesreča se je pripetila, ko je tovarna obratovala. V zrak je zletel cel kompleks poslopij. Ponesrečilo se je nad sto oseb. V obsegu več kilometrov so vsa okna popokala.

Westfalskoanhaltska tovarna razstreliv je največja municijska tovarna Nemčije, ki zaposluje 13.000 delavcev in nameščencev. Na pozorišču so se dogajali strašni prizori. Privatna poročila trdijo, da je bilo pri nesreči do tisoč oseb ranjenih in mrtvih.

Dve stavki v Celju

V opekarnah Unger-Ullmann in F. Sodin sta se vršili pretekli petek razpravi o zahtevah delavstva po zvišanju plač in ureditvi popolnejšega službenega razmerja.

Iz spomenice, katero je v imenu delavstva že meseca maja predložila Splošna delavska strokovna zveza v Ljubljani, je razvidno, da so bile plače tega delavstva nad vse mizerne. Res je sicer, da opekarniška industrija vsled splošne krize in zastoja gradbene podjetnosti zelo slabo prosperira. Vendar so pa plače, ki sta jih te dve opekarni izplačevali, tako nizke, da se tudi s še tako veliko krizo ne morejo opravičiti. Tvrdka Ullmann je plačevala tedensko za 10urno dnevno delo moškim 114 in celo samo 60 Din. Ženske so pa zaslužile od 50 do 84 Din tedensko. Kar je pa še nečuvnejše, pa tudi te bagatelne plače delavec ni sprejel v gotovini, temveč polovico in tudi več v nakazilih za življenjske potrebščine, s katerimi je nabavljal živila iz raznih trgovin v mestu in okolici.

Ne glede na to, da je izplačevanje v naturi prepovedano in kaznjivo, tiči za tem postopkom še neraziskana manipulacija, v katero bo treba z najostrejšo lučjo posvetiti. Nič boljše niso bili zaslužki delavcev pri tv. Sodin.

Pri razpravah, ki sta se vršili, kakor rečeno pretekli petek, je pa tv. Ullmann ponudila 10% zvišanje plače, dočim tv. Sodin o zvišanju sploh ni hotela nič slišati. Zato je delavstvo na skupnem shodu še isti večer sklenilo stavko, katero je naslednji dan v soboto polnoštevilno izvedlo.

*

Tv. Sodin je pa že tekom nedelje izjavila pripravljenost pogajati se za primeren zvišek plače, zato je dopisništvo Delavske zbornice posredovalo, da je prišlo med obema strankama do razprave, ki je bila v pondeljek popoldne z uspehom zaključena. Dosežen je bil sporazum, po katerem se delavstvu zvišajo plače za 20 do 25%, ter urede se druge socialne zahteve. Sporazum je bil podpisan po Splošni delavski strokovni zvezi, katero je zastopal s. Jakomin ter delavski zaupniki, ki se po doseženem sporazumu smatrajo za zakonite predstavnike delavstva. Delavstvo je takoj po doseženem sporazumu nastopilo svoje delo.

Pri tvrdki Unger-Ullmann pa stavka, ko to poročamo, še traja. Pač je Sresko načelstvo razposlalo poziv obem strankam, da se udeležita razprave, ki se je vršila v torek. O rezultatu bomo poročali prihodnjič. Delavstvo je s svojim solidarnim nastopom pokazalo, da bo treba z njegovo organizirano silo računati.

Stavkajoči leščanski kovinarji zmagali

Petnajst dni je trajala stavka v tovarni verig d. d. Lesce pri Bledu. Delavstvo je stavkalo solidarno vsi kot eden tako kot prvi dan. Straže so bile na mestu, delavstvo solidarno in disciplinirano ter pripravljeno tudi v naprej odločno braniti svoje pravice. Petnajsti dan se je vršila razprava, sklical jo je g. Inspektor dela in je trajala ves dan. Direkcija je deloma priznala, da je bila kršena kolektivna pogodba, drugače pa je ostala trdna. Zaupniki so poročali delavstvu, ki je vsako polovično rešitev odklonilo, ampak je zahtevalo od vodstva, da vztraja in je k prvotnim zahtevam še dodalo. Drugi dan se je vršila ponovna razprava. Vodstvo je stavilo zahtevo, da tovarna plača šihte vsem, ki so bili vsled kršenja kolektivne pogodbe oškodovani, prekliče odpust sedmih delavcev, ki je najbolj razburil delavstvo, nekatere prevede v višje kategorije itd. Trikrat so šli zaupniki poročat delavstvu, predno se je sestavil zapisnik in podpisal. Kovači so šli takoj drugi dan na delo, ostali radi tehničnih ovir v pondeljek, dne 17. t. m.

Delavstvo je tudi v bodoče pripravljeno boriti se, ako bi podjetje dalo za to povoda. Če mora delavstvo spoštovati svoj podpis na kolektivni pogodbi, tedaj naj ga tudi nasprotna stran.

Lesčansko delavstvo je solidarno in disciplinirano izvojevalo zmago. Organizacija ga v tem boju ni zapustila, niso ga zapustili jeseniški sodrugi. Na delavstvu je sedaj, da bo vračalo zvestobo za zvestobo. Dokler smo enotni, smo sila, s katero mora računati vsakdo, smo nepremagljivi, kakor nam kaže prav ta poslednji boj, je treba naše vrste še bolj ojačati in vztrajati, ker ne vemo, kdaj bo treba zopet stopiti v bran.

Živeli zmagoviti lesčanski kovinarji!

Doma in po svetu

Prepoved uvažanja »Volksstimme« v Avstrijo je klerofašistični režim zopet za eno leto podaljšal. Naš bratski list »Volksstimme« je bil prepovedan v Avstriji takoj po izbruhu februarske vstaje avstrijskih socialistov.

»Slovenec« in vseslovanstvo. »Slovenec« je proti prijateljskim zvezam Čehoslovaške s Sovjetsko Rusijo. Obisk Beneša v Moskvi spravlja v zvezo z neko vseslovansko politiko in je mnenja, da je s komunističnimi židi nemogoče razpravljati o vseslovanstvu in da je to samo led, na katerega so ti speljali Beneša. — Oficijozna »Prager Presse« je ugotovila že ob odhodu Beneša v Moskvo, da ta obisk nima ničesar skupnega ne s slovanstvom, še manj pa s panslavizmom. To so gospodje, ki so panrimsko orientirani prezrli. Sicer ne vemo, zakaj se »Slovenec« oglaša v vprašanju panslavizma, proti kateremu sta i politični i verski Rim.

Socialna vročica. »Glas naroda« trpi na socialni vročici in že nekaj časa blodi o neki socialni fronti. Pri tem pa zamenjava nacionalno fronto s socialno. Te dni n. pr. je list priobčil nek govor, v katerem je na več mestih omenjeno o zmagi nacionalne fronte. »Glas naroda« pa je to zmago nacionalne fronte v nadpisu pretvoril v zmago socialne fronte. In zmagal je . . .

Iz narodne skupščine. Te dni je zborovala narodna skupščina v Beogradu. Vršila se je dolga debata o poročilu verifikacijskega odbora. Govorili so v debati notranji minister Velja Popović, justični minister dr. Dragotin Kojić in nekaj poslancev. V svojih govorih so poudarjali v glavnem dve stvari: da so se volitve v narodno skupščino dne 5. maja vršile popolnoma svobodno in da je resolucija opozicije protidržavna, to je, znana zagrebška resolucija, ki so jo listi tudi objavili.

Sodrug dr. Živko Topalović je zaradi odklonitve svoje kandidatne liste vložil v narodni skupščini obsežno pritožbo. Vzrok odklonitve liste je bil, ker niso vsi kandidati legalizirali svojih kandidatur v krajih kjer so kandidarali, ampak nekateri v krajih, kjer stanujejo. Minister pravde je namreč rekel, da sodišča bivanja niso opravičena legalizirati kandidatov.

Kdo je kriv? Po našem nacionalnem časopisju pišejo mnogo o krivcih, ki niso ničesar storili. Kdo so ti krivci, nihče ne ve, ker prav tisti, ki sedaj godrnjajo tudi v taboru, kateremu so še nedavno pripadali z dušo in telesom, takrat niso odprli ust, dočim sedaj odpirajo usta na široko, store pa tudi nič. Nevidna, neznana sila so. Kogarkoli bi hoteli obtoževati, vsak bi nas lahko prijel za jezik. Ni jih ne krivcev, ne tožnikov, dasi tožijo, dolže in zabavljajo. Dela pa nekdo drugi za kulisami. Za kulisami dela bogata gospoda, ki ima v razvoju tako velik vpliv, da nihče ne more ali noče izpreminjati socialne in gospodarske politike v interesu splošnosti. Kapitalistično verižništvo na debelo, verižništvo z mezdami do nezmiselnosti. Vse to je pojav, o katerem ne vemo, kdo je za njim. Vemo samo, da je tako in da o izpremembah v tej politiki noče nihče nič slišati in nihče prevzeti odgovornosti.

»Rešitve potrebno vprašanje«. V svoji nedeljski številki objavlja »Jutro« uvodni članek, v katerem se prav socialno zavzema za nezaposlene, ker so postali nadloga drugim ljudem, zlasti pa ljudem po deželi, ker sedaj v poletju prihajajo bolj na deželo kakor pozimi iz mest in industrijskih krajev. Člankar pravi, da bi bil edini izhod iz te nadloge, če se osnujejo delavska taborišča, sicer prostovoljna, toda »delomržneže« bi pa že morali s silo odtirati v ta taborišča. S tem bi obenem preprečili demoralizacijo delavcev in prebivalstvo rešili te nadlege. Duhovit je članek po sestavi, enostranski in nelogičen po vsebini. Torej, kako je s to stvarjo, ne da bi hoteli govoriti o morali in nadlegi. Takole je: število nezaposlenih narašča, ker je tehnika in racionalizacija napredovala. Vrhutega je človeštva vedno več, zato opravi vse delo lahko manj ljudi. Oni, ki so v produkciji preveč in naraščaj pa ostanejo na cesti in brez dela. Ta proces mora ob tem gospodarskem sistemu poslabševati sorazmere do nezmisla. Sedaj pa napravimo taborišča. Tam bodo delavci delali le za minimalno odškodnino, hrano in en ali dva dinarja na dan. Ta taborišča bodo tvorila umazano konkurenco ostalemu delavstvu. Velik del delavstva postane polagoma zopet nezaposlenega zaradi nadaljnje tehnizacije, naraščaja bo vedno več in tako bo »edini rešitvi« taboriščem sledila samo še večja nezaposlenost. Izhod po tem receptu bi bil samo tedaj, če bi »Jutrov« člankar našel »velikega pastirja«, ki bi pobasal vse ljudi v taborišča ter jim dajal delo in jelo, kakor kmet govedi, konjem, ovcam in kozlom. To vprašanje bo pač treba reševati drugače, socialno, družabno. Če je razvoj napredoval, je moralno, da je napredoval za vse človeštvo. Razdeliti se mora v sorazmerju razvoja pravično tudi, recimo delo in jelo. Nemoralno je pa zagovarjati taborišča, v katerih naj postane naš sočlovek suženj ali navadna živina.

Duhovnik-redovnik Alojzij Mav je obsojen pred okrožnim sodiščem v Beogradu zaradi nasilstva nad petnajstletno deklico na 15 let stroge ječe in 50.000 Din odškodnine.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Tone Maček: 174

Slučaj Kumberger

Sitar iz Trbovelj, kot član osrednjega odbora Zveze rudarjev, je nato poročal o položaju:

»S ponosom vam lahko poročam, da je stavka popolna. Ves revir stoji!«

»Bravo-o! Živijo-o!«

»Zmaga nam je sigurna, če bomo vztrajali. Ne dajte se premotiti s sladkimi obljubami onih, ki nabirajo stavkokaze in ne z grožnjami priganjačev. Zaupajte v stavkovno vodstvo, ki je dan in noč na svojem mestu. Družba bo morala popustiti. Sedaj je začetek zime in največ naročil na premog. Mnogo izgubimo mi, izgubi pa tudi družba.«

Tu se je stari Drenovec zopet obregnil: »Ampak vrag bo poprej nas vzel ko direkcijo.«

»Š-š!« so se ljudje nevoljni ozirali proti motilcem. Govornik je nadaljeval:

»Naša delegacija se je odpeljala na Dunaj, na sedež družbe, k pogajanjem. Ni osamljena. Podpirajo jo zahteve rudarjev po vsej državi. Podpira jo odločen nastop dunajskih sodrugov, zato, pokonci glavo, vztrajajte še nekaj dni in zmaga bo naša.«

Po dvorišču je zavladalo veselo razpoloženje, kakor da je boj že končan, zmaga že dobljena. Ljudje so živahno izmenjavali misli:

»Ali jih bomo? A?«

»Tudi mi knapje nismo kar tako.«

»Še prosili nas bodo.«

»Koga? Tebe? Revše.«

»Kaj misliš, da sem na kislem mleku v Hrastnik priplaval?«

»To ne, ampak s punklčkom v roki si k nam prifehtal.«

»Sem že tebe kdaj česa prosil?«

»Mir fantje, kaj bi se kregali. Saj bomo zmagali, pravijo. Na to zmago se že danes lahko pije. Kdo še ima za pol litra?«

»Saj tukaj še notri ne moreš. Vidiš da je vse polno.«

»Gremo doli po dolini, žaklarje dražit.«

Množica se je že pričela razhajati, tedaj pa je zopet zašumelo:

»Halo! Čakaj! Še eden!«

»Kdo? Tale ‚ajmohtar'?«

»Kaj pa ima ta za povedati?«

Predsednik društva svete Barbare, Brumen, se je na balkonu preril v ospredje in je zahteval, da sme govoriti. Predsednik shoda, Kurent, je s posebno šaljivim naglasom naznanil:

»Sedaj vam želi pa še Brumen nekaj povedati.«

Med množico je bilo slišati smeh, roganje in proteste:

»Kaj? Tale?«

»Farška muha!«

»Ha-ha!«

»Ajmohtar!«

»Dol z ajmohtarji!«

»Mir!«

»Vsaj govori!«

»Poslušajmo kaj nam ima povedati!«

Šum se je polegel, le tam nekje zadaj se je še slišalo nekoga rentačiti:

»Ali ga še niste doli vrgli?!«

Brumen se je napenjal in jecal, da mu je kar pôt izstopal na čelo. Rad bi se bil hitro iznebil tistega kar je moral povedati. Rad bi čimprej izvršil nalogo, ki jo je kdove na čegavo pobudo prevzel, ali ki mu jo je najbrž nekdo naložil. Tik pod balkonom ga je nekdo pozdravil:

»Živijo Brumen!«

A ni še utegnil ust zapreti, je že dobil z dveh strani sunek v rebra.

»Kuš! Te je kdo kaj vprašal?!«

Brumen se je mučil. Pozdravil je:

»Tovariši! Bratje v Kristusu!«

»Oho! Saj nismo v cerkvi!« so mu odgovarjali spodaj. Sedaj ni vedel naprej. Občinski redar mu je od zadaj nekaj pošepetal na uho. Tedaj se je spomnil:

»Mislim, da je ta štrajk čisto nepotreben. Od njega imamo samo škodo. Če se komu zgodi krivica, naj se pritoži pri gospodu ravnatelju, pa mu bo pomagano, če to zasluži . . .«

»Še boljše pri gospej ravnateljici« . . . se je oglasil nekdo.

»Abcug ajmohtar!« se je slišalo z več strani.

»Sem za to«, je nadaljeval Brumen, »da se že danes zvečer vrnemo na delo. Kar nas pa teži, pa prepustimo blagohotni uvidevnosti ravnateljstva . . .«

»Oho—o!«

»Čujte, čujte«

Japonski imperializem ne miruje

Japonska namerava zasesti tudi severno Kitajsko. Kitajska vlada se je zahtevi uprla, zato bo Japonska zavzela pokrajine s silo. V koliko so Francija, Anglija in Zedinjene države interesirane na tej ekspanziji, še niso povedale.

Italija grozi z izstopom iz Društva narodov

Zaradi nasprotstva Anglije proti italijanski vojni intervenciji grozi Italija z izstopom iz Društva narodov, češ, da je le zavarovalnica velikih držav.

Veliko racijo je priredila zagrebška policija, ki je značilna po tem, da je polovila izredno veliko število otrok, ki se potepajo po mestu brez varstva.

Mirne volitve na Grškem so povzročile, da je vlada dobila pri volitvah v parlament ogromno večino. Tako pravi poročilo. Z druge strani pa poročajo, da so vladni organi izvajali teror ter silili volilce k volitvi. Kdor bi se zavzeval za abstinenco, mu tega niso pustili in mu grozili s konsekvencami. Abstinenco je smatral režim za solidarnost s sovražniki države, tako, da je moral vsakdo dobro premisliti, ali naj na dan volitev ostane doma ali ne. — Kaj je verjetneje, ni težko uganiti.

Dr. Alfred Meissner klubov predsednik. Socialnodemokratični poslanci (češki) so izvolili dr. Meissnerja za predsednika kluba.

Esperanto je v nemških šolah prepovedan. Nemški naučni minister je prepovedal pouk esperanta po vseh šolah v Nemčiji. Esperanto ni čistokrvno nemški?

Bivši nemški komunistični poslanec Torgler, ki je bil obtožen z Lubbejem, Popovom in Tanevom požiga nemškega parlamenta, toda oproščen, je bil izpuščen iz policijske ječe v Plotzenseeju. Kje biva sedaj ni znano, vsekakor pa je pod policijskim nadzorstvom.

Francija ne bo oboroževala Abesinije. Tako je sporočila francoska vlada italijanskemu poslaniku v Parizu.

Z vodnimi brizgalkami nad francoske fašiste. V Livry Gargaun poleg Pariza so »ognjeni križarji« priredili veliko taborjenje v nad 200 šotorih. Prošli petek so ti »križarji« priredili v bližnjem trgu javno zborovanje. Ker se je bilo bati spopada s komunisti, je zborovalni prostor krog in krog obkolila policija, ki jih je na povratku tudi spremljala v osmih zaprtih vojaških avtomobilih, ki pa so nekoliko zaostali. V tem trenutku so napadli »križarje« udarniki »socialne fronte« s palicami in kamenjem in končno so na hidrante pritrdili cevi in na njih brizgali z vodo. Dasiravno so bili križarji v poražajoči večini in oboroženi tudi s samokresi, so morali vendar pokazati pete. Ko je prispela policija, je bilo že vse končano, prostor posejan s kapami, kamenjem, razbitimi avtomobilskimi šipami in pokvarjenimi avtomobili. Deset udeležencev je bilo težje ranjenih. To je do zdaj eden največjih spopadov zadnjega časa. Razmere se zaostrujejo.

25letnica smrti Leva Tolstoja. Letos mine 25 let, odkar je umrl veliki ruski pisatel grof Lev Tolstoj v Jasni Poljani ob Črnem morju. Rusko delavstvo roma ob tej priliki trumoma v Jasno Poljano. Vsekakor bodo organizirani obiski tudi iz inozemstva.

Židovski finančni agent za tretje cesarstvo. Po »New Yorker Post« je guverner nemške državne banke dr. Schacht najel, da izposluje pri ameriških bankirjih posojilo, da reši marko pred padcem, agenta dr. Goldschmidta, ki je bil prej voditelj druge največje banke v Nemčiji (darmstädske). Torej Žid kot rešitelj v sili. Dostojen Žid bi se moral sramovati, da služi takemu režimu .

IZ NAŠIH KRAJEV

Maribor

Sodrugi in sodružice! 20. junij je pred durmi. To je zadnji termin za prijavo za zlet v Celje. Zato ne odlašajte in prijavite se še danes pri svojem zaupniku. Zaupnike pa prosimo, da sporočijo prijavljence takoj odboru.

Okrožni zletni odbor v Mariboru.

Posvetovanje o priključitvi Pobrežja k mariborski mestni občini. Za minulo nedeljo je sklical načelnik pobreške občine zborovanje pobreških občanov, da bi na njem razpravljali o priključitvi Pobrežja k mestni občini mariborski. Zborovanja se je od 1200 upravičenih volilcev udeležilo le okrog 100 oseb. Sprejeta je bila neka spomenica, v kateri so se zborovalci baje izrekli proti priključitvi. Mislimo, da tistih par udeležencev pač ni bilo upravičenih, zavzeti odklonilnega stališča in upamo, da se merodajni činitelji tudi ne bodo ozirali na tozadevno spomenico. Že svoječasno smo v našem listu priporočali, da se naj v slučaju spora izvede **plebiscit,** pri katerem bodo prizadeti občani lahko s **tajnim** glasovanjem izrazili svojo voljo. Vprašanje priključitve okoliških občin je iz gospodarskega in socialnega ozira eno najeminentnejših vprašanj, zato se nikakor ne sme dopuščati, da bi prišla do izraza morda le volja nekaternikov, ki so priključitvi nasprotni iz osebnih ozirov ali pa zgolj radi svojega lokalpatrijotskega čustvovanja.

Afera radi električnega toka v tovarni Schonsky, ki je lansko leto vzbudilo toliko zanimanja, je zaključena. Lastniku tovarne so prerokovali kazen, ki bi naj bila znašala okrog 200.000 Din. Te dni pa je dospel odlok finančne oblasti, glasom katerega mora prizadeti lastnik tovarne plačati samo državno trošarino v znesku Din 1830.— za svojčas porabljeni tok. Gospod Schonsky bo s tem odlokom gotovo zadovoljen. Odločitev v tej zadevi je padla sicer že poprej, v uvodni preiskavi pred sodiščem, kjer se je g. Schonskyju z izvedenci posrečilo dokazati, da zadene krivda monterje, ki so izvršili priklop direktno namesto skozi števec.

Ker ni kolkovala obvestila za oddajo stanovanja, ki ga je nalepila na plot, je bila kaznovana neka žena na Pobrežju z globo Din 50.—. Kolek bi bil po takšnih predpisih znašal le 1.50. Čuvajte se pred nepotrebnimi kaznimi, ki so zlasti v pogledu kolkovanja silno stroge.

Mestni svet bo v petek sklepal o tem, ali se naj mestni grad preuredi za magistrat.

Dež je minuli pondeljek končno očistil ulice prahu in s tem rešil Mariborčane vsaj za par ur te hude nadloge, ki smo jo baš v našem mestu deležni v tako veliki meri, kot menda le malokje drugod.

Opozorilo članom Ljubljanskega Podpornega društva železniških delavcev in upokojencev. V bližnjem času se bodo vršile nove volitve delegatov za 20. volišče (upokojenci) v Mariboru, ker so bile volitve, ki so se vršile 17. septembra 1933. l. razveljavljene. Podrobna tozadevna pojasnila bomo objavili pravočasno, čim bodo volitve razpisane.

Na državni deški meščanski šoli v Mariboru bo vpisovanje novincev v 1. razred v četrtek, dne 27. junija t. l. od 8. do 12. in od 14. do 17. ure. Ker šolnine pri tem vpisu še ni treba plačati, zadostuje, da se zglasijo učenci sami s šolskim izpričevalom o dovršenem 4. ali 5. razredu osnovne šole. Važno je, da se vsakdo vpiše že sedaj, ker ob prenapolnitvi šole pri glavnem vpisu v pričetku septembra ne bo mogoče sprejeti novih učencev. Tudi mora vedeti šolska oblast že sedaj točno število učencev, da bo lahko pravočasno preskrbela potrebnih učiteljev in šolskih prostorov. Pravico do vpisa imajo učenci iz mesta in okolice brez sodnih okrajev Št. Lenart in Slov. Bistrica.

Zavod za slepo deco v Kočevju sprejme v šolskem letu 1935-36 nekaj otrok. Pravilno opremljene prošnje se morajo predložiti vsaj do 30. julija vodstvu zavoda.

Nočno lekarniško službo vršijo ta teden: v torek König in Albaneže; v sredo Vidmar in Savost; v četrtek Minařik in Sirak; v petek Maver in König in v soboto Albaneže in Vidmar.

Društvo »Ogenj« v Mariboru sklicuje za dne 3. julija t. l. svoj redni letni občni zbor, ki se bo vršil ob 20. uri v hotelu »Zamorc«. Člani in prijatelji društva iskreno vabljeni.

Trbovlje

Trpljenje brezposelnih. Trboveljski brezposelni delavci, med katerimi se nahaja tudi mnogo takšnih, ki so se vrnili od vojakov (in so poprej imeli delo pri rudniku) sedaj jih pa niso več sprejeli; morajo iskati zaslužek na cesti, ki se gradi iz Trbovelj na Marija Reko. Pri mizernem zaslužku od 18 do 20 dinarjev dnevno morajo ti delavci še hoditi po 5 ur dnevno na delo in z dela domov. In to vse zaradi tega, ker gradbeno vodstvo noče zgraditi barake za prenočišče in kuhinje. Torej čez 40 delavcev mora dnevno narediti to dolgo pot samo zato, ker merodajni faktorji nimajo popolnoma nobenega smisla za te bedne ljudi, ki itak skoraj zastonj delajo, zraven pa se še utrujajo s tako dolgo hojo. Pripominjamo, da se cesta gradi že četrto leto in da se bo še gradila najmanj 3 leta. To je škandal, nad katerim se mora zgražati vsak količkaj socialno čuteči človek.

Kaj je s krušno moko? Ljubljana, Laško in Trbovlje so bile že mnogokrat opozorjene na nevzdržno stanje našega delavstva, osobito rudarskega. V plačilni perijodi od 15. do zadnjega junija se bo delalo zopet samo 6 delavnikov. Zaradi tega so se započele razne akcije, ki gredo za tem, da se nudi rudarjem vsaj na kakšen drug način možnost preživljenja. Rudarjem se je obljubilo, da se jim bo nudilo 2 vagona krušne moke, kar sicer ni kdo ve kaj, vendar bi pa to tudi nekaj bilo. Kakor se zdi, še menda pšenica v Banatu cvete, ker tako dolgo ni nujno potrebne pomoči v obliki krušne moke. Seveda, siti ne čutijo gladu lačnih rudarjev.

Zakaj neki reduciran delavnik v cementarni? Vodstvo cementarne je uvedlo šesturni delavnik. Seveda storitev ne sme biti manjša kot pri osemurniku (za to že poskrbe), pač pa se plače znižajo za eno četrtino. Ali je mogoče treba kaj uravnovesiti, ali nadoknaditi, da mora uboga delavska para zopet hujše robotati? V tovarni je štab gospode, ki so seveda s svojimi mesečnimi prejemki od 2000 dinarjev navzgor silno rodoljubarski in v tej gorečnosti priganjajo svojega sodržavljana, soobčana in sočloveka delavca k prekomerni storitvi, da ima podjetje dvakratni dobiček: prvič beleži v šestih urah takšno storitev kot poprej v osem urah in še večjo, in drugič si prihrani celih 25 odstotkov na mezdah. Takšne so razmere v tej cementarni, ki je last TPD. in donaša letno milijonske dobičke. Pripomniti je še treba žalostno dejstvo, da so k tem res suženjskim razmeram v tej tovarni doprinesli precejšen del tudi oni, ki se bahajo s krščansko ljubeznijo, z bojevništvom in ultranacijonalizmom.

Zagorje ob Savi

Pevski koncert. V nedeljo 2. junija t. l. je naš pevski odsek »Svobode« priredil na vrtu gostilne Kovač v Toplicah svoj pevski koncert. Zbor je pel 15 različnih pesmi, katere so bile vse prav posrečeno izvajane. Moški zbor šteje 23, ženski 16, mešani pa 39 glasov. Priznati je treba požrtvovalnost vseh sodrugov pevcev, v prvi vrsti pa njih agilnega pevovodje sodr. Pirca, ki je iz nič ustvaril za naše razmere res dober pevski zbor, na katerega je lahko ponosen. Večer je potekel nad vse pričakovanje lepo. Obisk je bil še dokaj povoljen in je, upam, tudi sodr. blagajnik zadovoljen. Med odmori je igral šramel-kvartet lepe komade pod vodstvom s. Pocka. — Dne 16. junija t. l. pa je priredila rudniška godba na pihala pod vodstvom njenega kapelnika s. Godina koncert v dvorani »Zadružnega doma« na Lokah, katerega čisti dobiček je bil namenjen za kritje stroškov godbenikov za izlet v Celje.

Hrastnik

Predavanje Zveze rudarjev Jugoslavije. V nedeljo, dne 16. t. m. se je vršilo v dvorani Konzumnega društva predavanje o naši socialni zakonodaji s posebnim ozirom za rudarje, ki ga je organizirala podružnica ZRJ. Predaval je s. dr. Reisman iz Maribora. Burno pozdravljen, ter s pritrjevalnimi medklici večkrat prekinjen, je v svojem govoru najprej obrazložil nekatere določbe socialne zakonodaje v Čehoslovaški. Ta demokratična država ima vzorno urejeno socialno zakonodajo, ki se pa tudi **izvaja.** Obrazložil nam je nadalje nekatere, zlasti za rudarje važne določbe zakona o zaščiti delavcev. Tako glede odškodnine za časa bolezni, odpustov, glede plačevanja nadur in drugo. Zvedeli smo marsikaj o tem, kar nam po zakonu že pripada, toda za praktično izvajanja določil, ki naj bi ščitile delavstvo, se mora to šele boriti in si poiskati pravico neredkokdaj, če organizacija ni v stanju pomagati, šele pri sodiščih. Navedel nam je končno nekaj praktičnih primerov iz raznih tovrstnih procesov, o čemer stalno čitamo tudi v Del. politiki, iz katerih je razvidno, kako se gazijo socialni zakoni naše države od strani podjetnikov vseh narodnosti kar na debelo! Eno pa je predavatelj zlasti poudarjal, kar naj bo zlat nauk našemu delavstvu in sicer: kolikor delavstvo pomeni kot organizacija, kot celota, taki pa so zakoni in tako se tudi izvajajo. Predavatelj je žel za svoja izvajanja buren aplavz. Predavanje samo pa je bilo izredno dobro obiskano. Prijavilo se je mnogo novih naročnikov za Delavsko politiko. — **Delavec.**

Na pritožbe nekaterih naročnikov »Delavske politike«, posebno novih, da ne prejemajo redno lista, tem potom javljamo, da uprava vsakemu list točno pošilja. Krivda leži torej drugod. Cenj. naročniki naj nam vsak slučaj takoj javijo, mi pa bomo poskrbeli, da se bodo taki nedostatki hitro odpravili. Družnost! — **Poverjenik.**

Kranj

Delovanje protituberkuloznega dispanzerja v Kranju. Z ozirom na to, ker se je pretečeni teden vršil protituberkulozni teden, naj podamo nekoliko pregleda o delovanju dispanzerja. Izredne velike važnosti za kranjsko in okoliško delavstvo ter manj imovitejše prebivalstvo je ta ustanova. Vsak pondeljek in četrtek od 16. ure naprej so natrpani prostori dispanzerja tako, da ima vodja dispanzerja, g. dr. Neubauer, obilo posla. Saj je bilo že v tekočem letu do 21. maja kliničnih pregledov 498, preiskav izmečka 23, zaznamovanih bioloških reakcij 32, preiskav krvi 226, izvršenih pnevmonalgij 57, rentgeoloških pregledov 587, obiskov sestre na domovih 117. Pri teh pregledih se je ugotovilo 10 slučajev odprte, 10 zaprte in 9 znakov šuma tuberkuloze. Žalostne pa so ponekod razmere, na katere čestokrat naleti sestra pri svojih obiskih. Evo samo par slučajev, kateri slikajo na eni strani škandalozno nehigijenska stanovanja in zanemarjenost ljudi, na drugi strani pa strašno bedo, katera v kapitalističnem sistemu zajema že širše plasti naroda. Prvi slučaj: Kmečka hiša na sončnem kraju izgleda na zunaj čedna. V njej leži bolnica z odprto tuberkulozo. O čistoči v hiši ni govora: kuhinja nepočiščena, posoda nepomita. V sobi 2 postelji brez prave odeje, žimnice so že izgubile svojo prvotno barvo. Na eni postelji leži mati in čaka, da jo smrt reši trpljenja, na drugi postelji pa spi oče z 2 majhnima otrokoma, ki sta v nevarnosti, da bosta sledila materi. Na tleh ni opaziti, da bi bila kdaj pomita, skratka v stanovanju vlada največja nesnaga, ki se ji pridružuje še beda. Drug slučaj v hiši kajžarja: Nesnaga zopet kot v prvem slučaju. Oče alkoholik, je ležal z odprto tuberkulozo in je kmalu nato umrl. Trije otroci spijo na peči. Pljuvalnika v sobi ni, oče je uporabljal kar lonec. In kar je najstrašnejše, se je še mati iz obupa udala pijančevanju. Seveda je v hiši tudi pomanjkanje. Tretji slučaj: V prostoru, ki je opredeljen tako, da je na eni strani živina, na drugi strani pa bolna delavka, brez vsake hrane s svojim nezakonskim otrokom. Da se vsaj nekoliko omili strašna beda, v kateri živita mati in otrok, je krajevna liga sklenila dati materi zasilno pomoč mesečno Din 100. Nato si je bolnica z otrokom poiskala tudi drugo stanovanje. Takih žalostnih slučajev je več, če bi jih hoteli naštevati, toda to naj zadostuje. Treba bo pozitivnega dela tudi s strani merodajnih faktorjev, kakor tudi preskrbe finančnih sredstev za akcijo protituberkuloznega dispanzerja. Pripomniti moramo, da ima šef sanatorija na Golniku in vodja protituberkuloznega dispanzerja g. dr. Neubauer globok socialni čut, ki ga je pokazal v svojem dosedanjem poslovanju kot šef dispanzerja.

Jesenice

Jesenice S. F. D. Vašega članka ne moremo objaviti, je premalo konkreten. Tudi so otroci največkrat zelo nezanesljive priče. Imamo že slabe izkušnje.

Kino Radio predvaja v sredo in četrtek (na praznik) ob pol 9. uri zvečer, v četrtek tudi ob 3. uri pop., veselo filmsko komedijo **»Nedolžnost na vasi«** z Lucie Englischevo v glavni vlogi. Dodatek: barvane Silby in še kaj! — Sledi: Valček sreče«.

Liboje

Podružnica Delavske kulturne zveze »Svoboda« bo priredila v nedeljo, dne 23. junija t. l. na prostem pri gostilni Ivanu Dolencu v Kasezih **pevski koncert.** Nastopili bodo tudi pevski odseki »Svobode« iz Celja, Ljubečne, Štor in Zabukovce. Po koncertu bo prosta zabava ob sviranju orkestra »Svobode« iz Zabukovce. Sodrugi in sodružice, obiščite to delavsko prireditev.

Šoštanj

Nič nikar se ne razburjajte! Zasebni uradnik v nekem podjetju se jezi in huduje nad delavci češ, da bi se morali zavedati, kje imajo kruh in tudi izven podjetja delati tako, kot dotični gospod uradnik želi! Ali misli ta gospod, da dobivamo delavci kruh od podjetja zastonj? Ali si ga moramo z pridnim in poštenim delom zaslužiti? Uradnik bi se pač moral zavedati, da je bil sin iz revne družine. Naj bo zadovoljen, da je dobil dobro službo. Izvršuje naj vestno vse, kar je v prid gospodarja, opusti pa naj nepotrebne šikane delavstva. Zaveda naj se tudi, da ima otroke, nima pa garancije kaj bo ž njimi. Ali bodo njegovi otroci prišli vsaj do časti pridnega delavca. Gospod naj se nikar ne briga za delavske glasove, ker ne bo postal naš dirigent — mi namreč pojemo kakor hočemo!

Črna

Rudarji o svojih zahtevah.

Minulo nedeljo, dne 16. t. m. se je vršil v dvorani gostilne Knez zelo dobro obiskan rudarski shod, ki mu je predsedoval s. Hribernik. Poročal pa je s. Arh o poteku kongresa Zveze rudarjev Jugoslavije, ki je pokazal veliko življenjsko sposobnost ZRJ in pa o vprašanju rudar. zavarovanja v zvezi z naredbo o centralnem skladu za sanacijo Glavnih bratovskih skladnic. Govornik je s prepričevalnimi besedami orisal zle posledice ukinitve pokojninskega sklada za Slovenijo, iz katerega so doslej izplačevali doklade starovpokojencem. Zelo ostro je obsodil pasivno zadržanje nasprotnikov ZRJ v tem prerečem vprašanju. Potem pa je ob koncu apeliral na zborovalce, da naj z največjo vztrajnostjo širijo našo »Delavsko politiko, med kmeti pa »Ljudski glas«. — Za njim je govoril s. Eržen o boju za 40urni delavnik in poteku mednarodne konference dela v Ženevi. Rudarji in njihove žene so z velikim odobravanjem sprejele izvajanja obeh govornikov na znanje.

Delavske žene zborujejo.

Popoldne se je vršilo istotam zelo številno obiskano zborovanje naših delavskih žen. Predsedovala je shodu s. Kranjčeva.

S. Novakova je podala poročilo o poteku občnega zbora Zveze delavskih žen in deklet. Za njo je pa povzel besedo s. Eržen, ki je razmotrival vprašanje žene in njenih nalog v organizaciji in javnem življenju. — Predvsem je povdarjal vlogo delavske žene v obrambi miru in v boju proti fašizmu, potrebo njenega udejstvovanja v javnem življenju in njeno dolžnost, vzgajati svojo deco tako, da bo v stanju priboriti boljšo bodočnost delavskemu razredu. Zlasti veliko važnost naj polaga delovna žena čtivu, ki prihaja v njeno stanovanje in z razširjanjem »Delavske politike« (ali pa »Ljudskega glasu« na kmetih, kjer naj delavska žena tudi agitira), skrbi za to, da bo prevladala v vrstah vseh trpečih prava proletarska miselnost, zavednost in odločnost. Sodružice so vneto pritrjevale izvajanju govornika. — Ob koncu je izpregovorila nekaj budilnih besed tudi s. Raušerjeva, nakar je predsednica zaključila shod.

O sporih železničarjev v delavnicah, kurilnicah itd. odloča redno sodišče

Najnovejša odločba Stola sedmorice v Zagrebu

Maribor, dne 7. junija.

Večkrat smo že poročali o pravdah odpuščenih železničarjev iz mariborske kurilnice, ki so bili odpuščeni pred veliko nočjo leta 1928., ker je delavstvo demonstriralo radi redukcije plače, odprave skladišča živil in drugih odtegljajev. Nato so sledile l. 1931. tožbe 7 odpuščenih železničarjev in tov. iz delavnice radi neresnične ovadbe znanega konfidenta P. Železniška uprava je vsem odklonila priznanje pokojnine iz provizijskega fonda, v katerega so odpuščeni vplačevali dolga leta prispevke. Sodišča so v par slučajih že v najvišji instanci obsodila železniško upravo na izplačilo pokojnin.

»Kontrola dohodkov« v Beogradu ne priznava razsodb.

Zneske iz razsodb je železniška uprava sicer nato izplačala, a Kontrola dohodkov v Beogradu se je potem zopet protivila daljnemu priznanju in izplačilu pokojnin, češ da sodišča niso bila pristojna razsojati v teh zadevah, nego le upravne oblasti, t. j. direkcija, generalna direkcija železnic in ministrstvo saobračaja ter Državni svet.

Tožba ministrstva saobračaja na kasacijsko sodišče.

Odpuščeni železničarji so bili zato primorani, vlagati nove tožbe za pokojnine. Take tožbe so se pri sreskem sodišču v Ljubljani kopičile. Ko so bile razpisane nove razprave, je z ozirom na navedeno pravno mnenje Kontrole dohodkov vložilo lansko jesen ministrstvo saobračaja v smislu § 40 t. 2 civilnopravdnega postopnika pri Stolu sedmorice v Zagrebu kot kasacijskem sodišču predlog, da se postopanje v že pravomočno rešeni tožbi železničarja H. F. proti Državnemu zakladu izreče n i č n i m. Vse pravde železničarjev za priznanje pokojnine so bile radi gornjega predloga ministrstva saobračaja od lanskega oktobra naprej prekinjene. Ako bi Stol sedmorice temu predlogu ministrstva saobračaja ugodil, bi bile seve že izrečene sodbe razveljavljene, ostale nerešene tožbe zavrnjene in s tem tudi pokojnine železničarjev, ki bi bili vrh tega obsojeni plačati vse ogromne stroške, ki so narastli v številnih pravdah.

Predlog ministrstva saobračaja zavrnjen.

Ta teden pa je prispel iz Zagreba odlok Stola sedmorice, ki je sklenil: »Ne ugodi se predlogu ministrstva saobračaja, da se izreče ničim provedeni sodnijski postopek v slučaju C II 445/31 sreskega sodišča v Ljubljani, oz. Bc III 240/32 okrožnega kot prizivnega sodišča v Ljubljani, oz. Rv. 53/33 Stola sedmorice odd. B. kot revizijskega sodišča v Zagrebu.«

S tem je torej enkrat za vselej ugotovljeno, da spadajo vsi spori, tožbe železničarjev, ki niso nastavljeni kot uradniki po zakonu o državnem prometnem osobju, proti Državnemu zakladu pred **redno sodišče,** ne pa pred upravno oblast. V takih sporih odločajo edino redna sodišča po civilno pravdnem postopku.

Radi velike važnosti za vse železničarje, ki so dosegli s tem sklepom kasacijskega sodišča velikanski uspeh, navajamo dobesedno

razloge:

»Tožitelj F. H. ni bil državni uslužbenec, nego sam pogodbeni nastavljenec v delavnici državnih železnic v Mariboru. Njegovo razmerje do Državnega zaklada kot delodajalca ni bilo tedaj javnopravnega značaja, nego zgolj zasebnopravnega značaja. Do 20. marca 1920. leta veljala so radi tega za tako službeno razmerje določila delovnega reda za delavnice avstrijskih državnih železnic in pa provizijski statut za delavce navedenih železnic. Od 20. marca 1920 dalje je bil uveden v naši državi z odlokom ministrstva saobračaja št. 8663/20 začasni pravilnik za rokodelce in delavce v službi železniških direkcij. Vendar ni ta začasni pravilnik na takem zasebnopravnem službenem razmerju F. H. napram Državnemu zakladu ničesar spremenil in je železniška direkcija v Ljubljani dne 10. julija 1920 izrecno odredila še celo to, da imajo določila provizijskega zavoda in bolniške blagajne ostati še nadalje v veljavi. Za rešitev spora, ki je nastal med F. H. na eni strani in Državnim zakladom na drugi strani, so bila radi tega pristojna zgolj redna sodišča in nikakor ne upravna oblastva (primerjaj § 1 grpp in § 1 zakona o ureditvi rednih sodišč). Predpogoji § 40 alinea 2 grpp tedaj v pričujočem slučaju niso podani.«

Organizacija in časopis.

Železničarji si naj ta članek dobro shranijo, ker nihče ne ve, če ga ne bo tudi on še rabil v sporu radi svojih pridobljenih pravic. Treba pa je pri tem še pribiti, da so se za prizadete železničarje in njihove pravice vsa leta neumorno borili naši časopisi. Ti so neštetokrat poročali o tej zadevi, zlasti pa tudi bivša železničarska strokovna organizacija **»Savez ujedinjenih železničarjev Jugoslavije«**, ki je stal svojim članom od dne odpusta v tem boju zvesto ob strani. Železničarji naj ne pozabljajo svojih dolžnosti napram takšnemu časopisu in svoji neodvisni strokovni organizaciji.

Dr. Avg. Reisman.

Tudi Ti

se moraš zavedati, da čas hiti. **Ali si v tem mesecu že pridobil „Delavski politiki" novega naročnika?** Opozori na to dolžnost tudi svojega prijatelja! ---

Za neodvisnost sodnikov

Sodniki sami zahtevajo končno rešitev tega vprašanja

Nedavno so zborovali sodniki. Na svojem zborovanju so zahtevali: boljše plače, stabilnost, to je nepremestljivost brez vzroka ter neodvisnost.

Razumljivo je, da sodniki zahtevajo primerno plačo za svoje delo, razumljivo, da se jih ne sme brez vzroka morda iz političnih razlogov premeščati ali celo vplivati nanje, kako naj sodijo v tem ali onem slučaju tožbe ali obtožbe.

Neodvisnost sodnikov je glavni princip za ohranitev poštenega in pravičnega sodstva. Na sodnika že itak preveč vpliva splošna vzgoja in gospodarska morala današnjega družabnega sistema, potem je naravno, da vsi tisti sodniki omahnejo, ki nimajo v sebi dovolj poštenega kremenitega značaja. To pa pomeni demoralizacijo sodstva, kar pomeni največje zlo v sodstvu.

Zahteve sodnikov niso le njih zahteve, marveč zahteve splošnosti. Neodvisnost, nepremestljivost in primeren socialni položaj mora biti zakonito zajamčeno ter se mora izvajati tudi v praksi.

Običaj premeščanja in ukorov iz kakršnihkoli razlogov z ozirom na pravoreke sodstva pa morajo izostati. Če sodnik krivično postopa, imamo pa itak disciplinske pomočke.

Socialistični poslanci v Španiji

Socialistična frakcija v španskem parlamentu se od oktobrske ustaje ne udeležuje več parlamentarnih sej.

Po reformi v vladi, ki ji prvič pripada znani konservativni Gil Robles, je iznova nastalo vprašanje, če naj se socialistična frakcija vrne v parlament ali ne. Frakcija je udeležbo odklonila ter je utemeljitev tega sklepa jako važna.

Frakcija je zborovala 14. in 15. maja v parlamentarni palači. Navzoča je bila večina članov frakcije in skoraj vsi navzoči so oddali pismeno svoje mnenje. Izid posvetovanj je bil dne 15. maja sporočen časopisju v naslednji obliki, ki hudo obtožuje vladajoči sistem:

Pri posvetovanjih socialistične parlamentarne frakcije, ki so se vršila včeraj in danes, se je temeljito obravnavalo vprašanje o vrnitvi frakcije v parlament. Frakcija je zaslišala razne govornike ter vzela na znanje pismene izjave skoraj vseh socialističnih poslancev, ki so bili iz nujnih razlogov odsotni. Sklenila je končno, da vztraja pri svojem sklepu, po katerem se frakcija toliko časa ne vrne v parlament, dokler se ne vrnejo delavski domovi in domovi organizacij, ki so bili zaprti, ne omogoči izdajanje naših listov in ne spoštuje imuniteta poslancev; torej tako dolgo, dokler se zopet uveljavita zakon in ustava.

Z ozirom na pomen tega sklepa je frakcija sklenila, da ga predloži strankini eksekutivi s prošnjo, da čimprej napravi potrebne sklepe.

Izrek o svobodi

Profesor R. Vambéry pravi v »Századunk«-u (Budimpešta):

»Ni potreba utemeljevati svobode, marveč omejevanje svobode. Prav nič ni naravno za človeka, da sedi v ječi ali visi na vislicah.«

Prijatelj Prirode

Izlet na Sv. Jošt pri Kranju, na Jamnik in v Kropo bo priredila v nedeljo, dne 23. junija podružnica »Prijatelja prirode« v Ljubljani. Odhod z izletniškim vlakom zjutraj ob 5. uri do Kranja, povratek z istim vlakom zvečer iz Podnarta. Vozne listke za izletniški vlak je kupiti do Podnarta. Zbirališče četrt ure pred odhodom vlaka pred glavnim kolodvorom. — Odbor.

Razno

»Prosveta«, največji slovenski dnevnik v Chicagu v Ameriki poroča pod rubriko »Drobiž« ta-le značilen drobiž, ki ga ponatiskujemo: Semontska Ave Marija (klerikalni časopis op. ur.) podpihuje Italijane, naj le napadejo in koljejo Abesince ter okupirajo Abesinijo v vzhodni Afriki, vendar nekaj podobnega diši iz njene notice z naslovom »Ali je Abesinija krščanska država?« V tej notici frančiškanski pisec, pater Hugo, krepko poudarja, da današnja Abesinija ni krščanska, kajti dve tretjini abesinskega prebivalstva, katerega je 12 milijonov, sta mohamedanske oziroma paganske vere. Na koncu notice pa stoji črno na belem: »Gorje v slučaju vojske tistim Italijanom, ki bodo prišli tem krščanske krvi žejnim ljudem v roke.« Iz teh vrstic se lahko izvaja, da nekrščanska Abesinija ni vredna neodvisnega obstoja in Italija bi nekako imela prav, da te divjake podvrže svoji imperialistični kontroli in omogoči svojemu zavezniku papežu, da paganske Abesince katolizira in »civilizira« na enak način kakor je Rim »civiliziral« v devetem stoletju slovenske »divjake«, namreč »z mečem v desnici, s križem v levici . . .« Brez malega na enak način Rim še danes »civilizira« (italijanizira) jugoslovanske »barbare« na Primorskem. Pater Hugo ne more reči, da Primorci niso kristjani, kljub temu lahko ve, da goriški nadškof Margotti postopa z njimi kakor z abesinskimi barbari, toda Hugo, ki je tako v skrbeh glede abesinskih paganov, molči kot riba glede zatiranja jugoslovanskih kristjanov na Primorskem! Med tem pa poroča zagrebška Istra, da je že mnogo Italijanov v vzhodni Afriki — morda je med njimi tudi kateri primorski Slovenec! — ki jih je Italija poslala tja, da »civilizirajo« Abesince, dezertiralo na abesinsko stran in »krščanske krvi žejni« Abesinci so jih prijateljsko sprejeli. Kako se to ujema s patrovo napovedjo, ki namiguje, da bodo Abesinci Italijanom na živem jermene rezali iz njih kože? Naša iskrena želja je, da bi vsi Italijani dezertirali k Abesincem, zlasti pa primorski Jugoslovani, kadar pridejo v Afriko!«

Kaj?

24 mrtvih in 50 ranjenih je zahtevala te dni na angleškem železniška nesreča, ki se je zgodila v bližini mesta Welwyn.

Ker je odsvetoval vojno proti Abesiniji so v Rimu aretirali generala Dall 'Ora in nekaj višjih častnikov.

Avstrijski fašisti v Nemčiji in nemška ljubezen do njih. Ob Pfriemerjevem polomu fašističnega puča v Avstriji so bežali avstrijski fašisti v Nemčijo. »Borili« so se v interesu nemških bratov. Ustanovili so tam avstrijske legije, o katerih pa že dolgo ni bilo čuti. Najnovejša poročila pa pravijo, da Nemci tako grdo ravnajo z legijonarji, da jim je že pošel apetit po fašizmu. Legijonarji se namreč še vedno nahajajo v taboriščih, kjer delajo in prejemajo 30 pfenigov dnevne plače. Strogo so zastraženi in vsa pisma jim odpirajo oziroma cenzurirajo. Da se jih iznebe, so jeli agitirati med njimi, da naj se izselijo v Mandžurijo, kar jih je že mnogo storilo. Mnogi so poizkušali izvršiti že samomor. —

Ali ni kaznjivo tako izkoriščanje? V tovarnah v Sarajevu je mnogo delavk, tudi mladostnih in otrok, ki zaslužijo ob 14 urnem delovnem tednu komaj 48 Din na teden. Taka delavka zasluži torej dobrih pet para na uro. Razumljivo, da se v teh obratih tudi ne upoštevajo določbe o zaščiti delavcev. Tako grozovito izkoriščanje mladih delavk in delavcev spada nedvomno pod kazenske določbe verižniškega zakona in dela obenem apetit našim kapitalistom, ki so pravtako brez socialnega čuta kakor domala vsi kapitalisti. Pamet pove, da je tako ravnanje zločinsko upropaščanje naroda.

Nevarnost okužbe.

Babica: »Nikar ne hodi preblizu zvočnika, Slavko! Boš nahod dobil! Ali nisi malo prej slišal, kako je napovedovalec kihnil?«

Delavska pesem

Delovanje naše kulturne zveze »Svoboda« ni obrodilo samo obilo sadov na polju duševnega dviga, ampak je stvorilo obenem močan delavski pevski pokret. Po današnjem stanju ima »Svoboda« širom Slovenije 18 lastnih moških, 8 mešanih in 4 ženske zbore. Vse te zbore združuje pevska podzveza »Svoboda«. Včlanjena sta še dva samostojna del. zbora (»Solidarnost« Kamnik in »Enakost« Jesenice), tako da šteje podzveza skupaj 953 pevcev in pevk. Po prenosu podzveze iz Maribora v Ljubljano se je posrečilo pridobiti komponiste za delavske pesmi. Ta pridobitev je premagala največjo zapreko, ki je zavirala napredek zborov, to je popolno pomanjkanje novih in originalnih delavskih skladb. Podzveza je lahko začela izdajati lastno zborovsko publikacijo pod imenom »Delavski akordi pevsko-glasbene podzveze Svoboda«. Pred nami ležita že 2 številki »Delavskih akordov«. 1. številka prinaša v ponovni izdaji sledeče pesmi: »Mi smo mlada garda«, nemški narodni napev, H. Riva: »Dani se . . .«, »Bratje le k solncu, svobodi«, ruska koračnica, vse za moški zbor. Na novo so objavljene pesmi: W. A. Mozart: »Pesem dela«, Ciril Pregelj: »Delavska pesem«, T. B. Blobnar: »Delavski pozdrav«, moški zbor, ter Ciril Pregelj: »Mi proletarska mladina«, mešan zbor. 2. številka pa prinaša v celoti samo nove skladbe in sicer: Ciril Pregelj: »Družnost«, »'mam dro fletn' navajen' . . .« (koroška narodna), Ant. Jobst: »Mi hočemo pesmi«, I. B. Krnic: »V prirodi . . .« (himna Prijatelja prirode), moški zbor, Emil Adamič: »Naša pesem«, Ciril Pregelj: »Mlada garda«, mešana zbora. Z objavljenimi skladbami so naši zbori pridobili 9 popolnoma novih pesmi. Največja podpora pa so »Delavski akordi« mešanim zborom, ki so dobili podarjene tri lepe delavske pesmi in ki do sedaj niso razpolagali niti z eno delavsko himno.

Izvod »Delavskih akordov« stane Din 3.— za člane podzveze, za zbore izven »Svobode« pa Din 8.—. Če upoštevamo, da vsebujeta dosedanji 2 številki skupaj 13 pesmi, je cena gotovo minimalna. Prepričani smo, da se bodo delavski pevski zbori v polni meri okoristili »Delavskih akordov«, ki jih jim podarja pevsko-glasbena podzveza »Svoboda«.

Sportna rubrika

Tekmovanje za pokal DNSP se je vršilo 15. in 17. t. m. med delavskimi klubi v nevirjih. Končalo je z zmago SK Amaterja proti prvaku Ljubljane (II. razr.) SK Grafiki. — V soboto je premagal Amater Doberno 2 : 0. Tekma je trpela vsled nedisciplinranosti Doberne. Grajati je treba del publike, ki je dejansko napadel sodnika g. Krhlikarja. Neljub je bil tudi incident med igralcem Kosemom in Insterjem. Sodnik je zaključil tekmo 7 minut pred potekom radi nereda.

V pondeljek sta igrala v predtekmi Retje : Rudar kot prvaka iz Hrastnika in Zagorja. V Hrastniku je Rudar premagal Hrastnik s 2 : 4, Retje : Svobodo s 5 : 2. V predtekmi je Retje zmagalo nad Rudarjem 4 : 3. Tudi ta tekma ni bila zanimiva. Moštvo Rudarja se je precej popravilo in je tudi lepo zaigralo, tako da je vodilo z 2 : 0. Tekmo je sodil Krhlikar slabo. — Glavna tekma Grafika : Amater se je odigrala v resnici prijateljsko. Moštvi sta nastopili v kompletnih postavah in sta se trudili, da pokažeta kolikor mogoče fair igro, katero sta tudi izvedli. V prvem polčasu je moštvo Amaterja prevladovalo, v drugem polčasu pa Grafika. Rezultat 3 : 2 za Amaterja odgovarja poteku igre. Sodnik g. Rajtmajer je bil objektiven ali premalo pazljiv. Publike je bilo mnogo, katera je tudi odnesla najlepše utise. Takih tekem bo treba v Trbovljah še več. Sedaj mora Amater igrati z Retjem in prvak bo potem šel v Celje.

— — —

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarne v Mariboru. - Telefon štev. 2324.

Za konzorcij izdaja in urejuje Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru.